

LECTIO DIVINA

SEGÉDANYAG

a szentmise evangéliumi szakaszához

Mk 11, 1-10

Virágvasárnap („B” év)

*Hozsanna! Áldott,
aki az Úr nevében jön!*

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

„REMÉNYT ÉS JÖVŐT ADOK NEKTEK”
(JEREMIÁS 29,11)

+ EVANGÉLIUM Szent Márk könyvéből

Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön!

Amikor Jeruzsálemhez közeledtek, Betfagé és Betánia táján, az Olajfák hegyénél Jézus előreküldte két tanítványát. Ezt mondta nekik: „Menjetek be a szemközti faluba. Amint beértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen ember még nem ült. Oldjátok el és vezessétek ide. Ha valaki szólna, hogy mit tesztek, mondjátok, hogy az Úrnak van rá szüksége. Erre mindjárt elengedi.”

El is mentek, és az útelágazásnál egy kapuhoz kötve megtalálták a szamárcsikót. Eloldották. Azok közül, akik ott ácsorogtak, valaki megkérdezte: „Miért oldjátok el a szamarat?” Azt válaszolták, amit az Úr mondott nekik, és erre elengedték őket.

A szamárcsikót Jézushoz vezették. Ráterítették köntöseiket, ő pedig felült rá. Sokan az útra teregették köntösüket, mások meg a lombos faágakat, amelyeket a réten vágtak. Akik előtte jártak és akik kísérték, így kiáltoztak: „Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön! Áldott atyánknak, Dávidnak közelgő országa! Hozsanna a magasságban!”

1. LECTIO – OLVASÁS

1.1. GÖRÖG SZÖVEG SZÓ SZERINTI FORDÍTÁSA

¹ Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ Ὅρος τῶν Ἑλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ

És amikor közelednek Jeruzsálemhez Betfagéhoz és Betániához az Olajfák hegyénél, a tanítványai közül kettőt elküld

² καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ’ ὃν οὐδεὶς οὕπω ἀνθρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε.

és mondja nekik: „Menjetek el a veletek szemközti faluba és rögtön, amint bementek oda, találni fogtok egy megkötött (szamár)csikót, amelyen emberek közül még nem ült senki: oldjátok el azt és hozzátok el!

³ καὶ ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ **χρεῖαν ἔχει**, καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστέλλει πάλιν ὧδε.

És ha valaki nektek modja: > Miért teszitek ezt?< Mondjátok: >Az Úrnak **szüksége van rá és rögtön elküldi azt vissza ide.<”**

⁴ καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

És elmentek és találtak egy (szamár)csikót egy kapuhoz kötve kint az utcán és eloldják azt.

⁵ καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;

És egyesek azok közül, akik ott álltak, mondták nekik: „Miért teszitek eloldva a (szamár)csikót?”

⁶ οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.

Azok pedig modták nekik, ahogy mondta Jézus, és elengedték őket.

⁷ καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ’ αὐτόν.

És elhozzák a (szamár)csikót Jézushoz és ráteszik (a csikóra) a felsőruháikat, és felült rá.

⁸ καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν.

És sokan a felsőruháikat leterítették az útra, mások pedig pálmaágakat vágva a mezőről.

⁹ καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον· **Ὡσαννά· Εὐλογημένος** ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

És előtte járva és utána menve kiáltották: „Hozsánna (Segíts meg!): **Áldott, aki jön az Úr nevében:**

¹⁰ Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυὶδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.
Áldott, Dávid atyánk királysága, amely eljön: Hozsánna a magasságban!”

1.2. NOVA VULGATA ÉS MAGYAR FORDÍTÁSOK

NOVA VULGATA

Szent István Társulat fordítása

Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat fordítása

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹ ET CUM APPROPINQUARENT HIEROSOLYMAE, BETHPHAGE ET BETHANIAE AD MONTEM OLIVARUM, MITTIT DUOS EX DISCIPULIS SUIS

¹ **Amikor Jeruzsálemhez közeledtek, Betfage és Betánia táján, az Olajfák-hegyénél előre küldte két tanítványát**

¹ Amikor közeledtek Jeruzsálemhez és Betániához, az Olajfák hegyénél előre küldött kettőt a tanítványai közül.

¹ ***Amikor Jeruzsálemhez közeledtek, Betfagénál és Betániánál, az Olajfák hegyénél, elküldött két tanítványt***

¹ ***És mikor Jeruzsálemhez közeledének, Bethfagé és Bethánia felé, az olajfák hegyénél, elkülde kettőt tanítványai közül,***

¹ Amikor Jeruzsálemhez közeledtek – Betánián keresztül Betfagé közelében, az Olajfák hegyénél –, elküldött tanítványai közül kettőt,

² ET AIT ILLIS: “ITE IN CASTELLUM, QUOD EST CONTRA VOS, ET STATIM INTROEUNTES ILLUD INVENIETIS PULLUM LIGATUM, SUPER QUEM NEMO ADHUC HOMINUM SEDIT; SOLVITE ILLUM ET ADDUCITE.

² **ezzel az utasítással: "Térjete be a szemközti faluba! Mindjárt amikor beértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és vezessétek ide!**

² Azt mondta nekik: »Menjete be ebbe a helységbe, amelyik elöttetek van, és mindjárt, amint bementek, egy szamarat találtok megkötve, amelyen még ember nem ült. Oldjátok el, és hozzátok ide.

² ***ezzel a megbízatással: „Menjete a szemközti faluba. Amint beértek, találtok egy megkötött szamarat, amelyen ember még nem ült. Oldjátok el és hozzátok ide.***

² ***És monda nékik: Eredjetek abba a faluba, a mely elöttetek van; és a mikor abba bejuttok, azonnal találtok egy megkötött vemhet, a melyen ember nem ült még soha; azt oldjátok el és hozzátok ide.***

²és így szólt hozzájuk: „Menjetek be a következő faluba! Mindjárt, amint beértek, találtok megkötve egy szamárcsikót, amelyen még nem ült soha senki. Oldjátok el, és hozzátok ide!

³ET SI QUIS VOBIS DIXERIT: “QUID FACITIS HOC?”, DICITE: “DOMINO NECESSARIUS EST, ET CONTINUO ILLUM REMITTIT ITERUM HUC””.

³**Ha valaki szólna, hogy mit csináltok, mondjátok, hogy Úrnak van rá szüksége. Erre rögtön elengedi.”**

³Ha pedig valaki megkérdezi tőletek, miért teszitek ezt, mondjátok, hogy az Úrnak van rá szüksége, és azonnal elengedi ide.«

³***Ha valaki megkérdezi, mit csináltok, feleljétek, hogy az Úrnak szüksége van rá; erre mindjárt ide küldi.”***

³*És ha valaki azt mondja néktek: Miért teszitek ezt? mondjátok: Az Úrnak van szüksége reá. És azonnal elbocsátja azt ide.*

³Ha pedig valaki megkérdezi tőletek, miért teszitek ezt, mondjátok: »Az Úrnak van szüksége rá, de azonnal vissza is küldi.«”

⁴ET ABEUNTES INVENERUNT PULLUM LIGATUM ANTE IANUAM FORIS IN BIVIO ET SOLVUNT EUM.

⁴**El is mentek és megtalálták a szamárcsikót, kint az úton egy kapuhoz kötve.**

⁴Azok elmentek, megtalálták a szamarat az ajtóhoz kötve, kinn a keresztúton, és eloldották.

⁴***Azok elmentek és ott találták a szamarat kinn az utcán egy ajtóhoz kötve.***

⁴*Elmenének azért és megtalálják a megkötött vemhet, az ajtónál kívül a kettős útnál, és eloldák azt.*

⁴Elmentek, és megtalálták a szamárcsikót egy kapu elé kötve, kinn az utcán, és eloldották.

⁵ET QUIDAM DE ILLIC STANTIBUS DICEBANT ILLIS: “QUID FACITIS SOLVENTES PULLUM?”.

⁵**Eloldották. Azok közül, akik ott ácsorogtak, valaki megkérdezte: "Miért oldjátok el a szamarat?"**

⁵Az ott állók közül egyesek azt mondták nekik: »Miért oldjátok el a szamarat?«

⁵***Mindjárt el is oldották. Néhány ott álló megkérdezte tőlük: „Miért oldjátok el ezt a szamarat?”***

⁵*Az ott állók közül pedig némelyek mondának nekik: Mit míveltek, hogy eloldjátok a vemhet?*

⁵Az ott állók közül néhányan megkérdezték tőlük: „Miért teszitek ezt, miért oldjátok el a szamárcsikót?”

⁶ QUI DIXERUNT EIS, SICUT DIXERAT IESUS; ET DIMISERUNT EIS.

⁶ **Úgy válaszoltak, ahogy Jézus meghagyta nekik. Erre elengedték őket.**

⁶ Ők azt felelték, amit Jézus parancsolt nekik, erre elengedték azokat.

⁶ **Ők úgy válaszoltak, ahogy Jézus meghagyta. Erre elengedték őket.**

⁶ *Ők pedig felelének nekik, úgy, a mint Jézus megparancsolta vala. És elbocsáták őket.*

⁶ Ők pedig úgy válaszoltak, ahogy Jézus mondta, és akkor elengedték őket.

⁷ ET DUCUNT PULLUM AD IESUM ET IMPONUNT ILLI VESTIMENTA SUA; ET SEDIT SUPER EUM.

⁷ **A szamárcsikót Jézushoz vezették, ráterítették köntösüket, és ő ráült.**

⁷ A szamarat elvitték Jézushoz. Ráterítették ruháikat, ő pedig felült rá.

⁷ **A szamarat Jézushoz vezették, rátették ruhájukat, s aztán ráültették Jézust.**

⁷ *És oda vivék a vemhet Jézushoz, és ráveték felső ruháikat; ő pedig felüle reá.*

⁷ Elvitték Jézushoz a szamárcsikót, ráterítették köpenyüket, ő pedig felült rá.

⁸ ET MULTI VESTIMENTA SUA STRAVERUNT IN VIA, ALII AUTEM FRONDES, QUAS EXCIDERANT IN AGRIS.

⁸ **Sokan a ruhájukat terítették az útra, mások meg lombos ágakat szórtak eléje, amelyeket a réten vágtak.**

⁸ Sokan az útra terítették ruhájukat, mások meg lombokat vagdaltak a fákról, és az útra szórták.

⁸ **Sokan ruhájukat terítették az útra, mások meg a réten tört lombos ágakat.**

⁸ *Sokan pedig felső ruháikat az útra teríték, mások pedig ágakat szegdelnek vala a fákról és az útra hányják vala.*

⁸ Sokan a köpenyüket terítették az útra, mások meg a mezőn vágott lombos ágakat.

⁹ ET QUI PRAEIBANT ET QUI SEQUEBANTUR, CLAMABANT: “HOSANNA! BENEDICTUS, QUI VENIT IN NOMINE DOMINI!”

⁹ **Az előtte menők, s akik kísérték, ezt zengték: "Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön!**

⁹ Akik előtte mentek és akik követték, így kiáltoztak: »Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön!

⁹ **Az előtte járók és az utána jövők így kiáltoztak:**

⁹ *A kik pedig előtte menének, és a kik követék, kiáltának, mondván: Hozsanna! Áldott, a ki jó az Úrnak nevében!*

⁹ Akik előtte és utána mentek, ezt kiáltották: „Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön!

¹⁰ BENEDICTUM, QUOD VENIT REGNUM PATRIS NOSTRI DAVID! HOSANNA IN EXCELSIS!”.

¹⁰ **Áldott atyánknak, Dávidnak közelgő országa! Hozsanna a magasságban!”**

¹⁰ Áldott a mi atyánknak, Dávidnak országa, amely íme, eljön! Hozsanna a magasságban!«

¹⁰ **„Hozsanna! Áldott, ki az Úr nevében jön! Áldott atyánknak, Dávidnak, elérkező országa! Hozsanna a magasságban!”**

¹⁰ Áldott a mi Atyánknak, Dávidnak országa, a mely jó az Úrnak nevében! Hozsanna a magasságban!

¹⁰ Áldott atyánknak, Dávidnak eljövendő országa! Hozsanna a magasságban!”

1.3. BEHATÁROLÁS

Ezzel az epizóddal nyitja meg az evangélista Jézus jeruzsálemi utolsó napjainak a leírását (Mk 11,1-11).

1.4. SZÓ SZERINTI ÜZENET

Márk hangsúlyozza, hogy

- az Úr Jézusnak engedelmeskedve cselekednek a tanítványok, akik most is megtapasztalják Mesterük szavának az erejét.
- Jézus a vele való együttműködésre hívja meg az embereket.
- az Úr mint szelíd király vonul be (szamár)csikón Jeruzsálembe, amely az ószövetségi jövendölés szerint a Messiás eljövételének s felszabadító hatalmának a jellemzője (Zak 9,9).
- Jézust illeti meg minden dicséret és hódolat, amit a pálmaágak, a leterített felsőruhák és az éljenzések is kifejeznek.
- Jézus a Messiás, aki az Isten nevében jön, és aki megvalósítja s beteljesíti az ószövetségi várakozásokat.

1.5. KULCSSZAVAK RÖVID ELEMZÉSE

χρειαν ἔχει (*khreján ekhej*): szüksége van (valamire) (Mk 11,3)

A Márk-evangéliumban ez a szókapcsolat négyszer fordul elő. Kétszer Jézus mondja: egyrészt arra utalva, hogy nem az egészségeseknek, hanem a betegeknek van szükségük az orvosra (Mk 2,17), másrészt pedig, amikor arról tanít, hogy a nélkülöző Dávid társaival együtt a papoknak kitett kenyerekből evett (Mk 2,25). A főpap kijelentésében is megjelenik ez a kifejezés, mely szerint nincs szükség több tanúra Jézus ellen (Mk 14,63).

Viszont az általunk vizsgált szakaszban az az érdekes, hogy itt magának az Úr Jézusnak van szüksége valamire: egy (szamár)csikóra (Mk 11,3). Ez a szó tehát utal az isteni Mester próbatételére, szenvedésére és törekénységére is. De ugyanakkor jelzi azt is, hogy ő mint Orvos irgalmas szeretetével gyógyítja az embereket (Mk 2,17), illetve meghív a vele való együttműködésre (Mk 11,3).

Ῥοαὐνᾶ (hószánná): Segíts meg! Segíts már! (Mk 11,9-10)

Ez a héber szó az evangéliumokban Jézus jeruzsálemi bevonulása kapcsán hangzik el (Mt 21,9.15; Mk 11,9-10; Jn 12,13). Egy bizalomteljes kérést, felkiáltást fejez ki: „Segíts meg! Segíts már!” Vagyis az emberek ajkán imádságként jelenik meg, amely segítségével Jézushoz, illetve Istenhez fohászkodnak.

Εὐλογημένος (eulogémenosz), **Εὐλογημένη** (eulogémené): áldott (Mk 11,9-10)

Ez a kifejezés ötször található meg Márk evangéliumában és mindegyik alkalommal Jézushoz kapcsolódik. Ő az, aki megáldja a kenyereket és a halakat, hogy jól lakassa a tömeget (Mk 6,41; Mk 8,7). Őt nevezi a jeruzsálemi bevonuláskor áldottnak a tömeg, mert ő az, aki az Úr nevében jön, és aki által megvalósul Dávid királysága (Mk 11,9-10). Végül az evangélista elbeszéli, hogy az utolsó vacsorán az isteni Mester megáldva a kenyeret, azt testévé változtatta át az Eucharishtiában (Mk 14,22). Jézus Krisztus tehát az áldás forrása, megvalósítója és címzettje is.

1.6. KONTEXTUÁLIS – KÁNONI PÁRHUZAMOK

Párhuzamok Márk evangéliumán belül

Mk 6,15 Voltak, akik azt állították, hogy Illés. Ismét mások azt mondták, hogy próféta, olyan, mint egy a próféták közül.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 2,3 Ennek hallatára Heródes király megriadt, s vele egész Jeruzsálem.

Mt 11,29 Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű, s megtaláljátok lelketek nyugalmát.

Mt 16,14 Így válaszoltak: „Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik másik prófétának.”

Mt 26,18 Így felelt: „Menjetek be a városba ehhez meg ehhez, és mondjátok meg neki, hogy a Mester üzeni: Közel az időm, nálad költöm el tanítványaimmal a húsvéti vacsorát.”

Lk 7,16 Mindnyájukat elfogta a félelem, és magasztalták Istent ezekkel a szavakkal: „Nagy prófétánk támadt”; és: „Meglátogatta népét az Isten.”

Lk 19,28-40 Azután, hogy ezt mondta, folytatta útját Jeruzsálem felé. Amikor Betfagé és Betánia közelében ahhoz a hegyhez ért, amelyet az Olajfák hegyének hívnak, elküldte két tanítványát ezzel a megbízatással: „Menjetek el a szemközti faluba. Ahogy odaértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és

vezessétek ide. Ha valaki megkérdezné tőletek: Miért oldjátok el? –, így feleljetek: Szüksége van rá az Úrnak.” A két tanítvány elment, s úgy talált mindent, ahogy mondta nekik. Amikor eloldották a szamarat, gazdájuk megkérdezte: „Miért oldjátok el a szamarat?” „Szüksége van rá az Úrnak” – válaszolták, és elvezették Jézushoz. Aztán ráterítették ruhájukat a szamárcsikóra, és felültették rá Jézust. Amikor elvonult, ruhájukat az útra terítették előtte. Már közel jártak az Olajfák hegyének lejtőjéhez. Egyszerre a nagy sereg tanítvány hangosan áldani kezdte örömeiben az Istent a sok csodáért, amelynek szemtanúja volt: „Áldott az Úr nevében érkező király! – kiáltották. Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban!” A tömegből néhány farizeus azt mondta neki: „Mester, hallgattasd el tanítványaidat!” „Mondom nektek – felelte –, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni.”

Jn 7,40 E szavak hallatára a népből némelyek így beszéltek: „Valóban ez a Próféta!”

Jn 12,12-16 Másnap az ünnepre felzarándokolt tömérdek nép hírére vette, hogy Jézus Jeruzsálembe érkezik. Pálmaágakat szedtek, kivonultak eléje, és így köszöntötték: „Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön, Izrael királya!” Jézus talált ott egy szamárcsikót s felült rá, ahogy az Írás mondja: „Ne félj, Sion leánya! Nézd, királyod jön, nőtényszamár csikóján.” Tanítványai először nem értették, de amikor Jézus megdicsőült, ráeszméltek, hogy ami történt vele, azt megírták róla.

Jn 13,13 Ti Mesternek és Úrnak hívtok, s jól teszitek, mert az vagytok.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Ter 49,11 A szőlőtőhöz köti csikóját és a szőlővesszőhöz a nőtény szamár fiát. Borban mossza köntösét, s a szőlő vérében ruháját.

1Kir 1,33 s a király ezt mondta nekik: „Vigyétek magatokkal uratok szolgáit, azután ültessétek fiamat, Salamont a tulajdon öszvéremre és vezessétek le Gichonba.

2Kir 9,13 Erre gyorsan vették a köntösüket és a lábhoz tették a pusztá lépcsőre. Aztán megfűjták a harsonákat és kikiáltották: „Jehu a király!”

Jób 16,19 Nézzétek, még most is ott az égből a tanúm, eskümnek kezese él még a magasban.

Zsolt 148,1 (Alleluja!) Dicsérjétek az Urat a mennyből, dicsérjétek a magasságban!

Iz 62,11 Az Úr hirdeti ezt a föld határáig: „Mondjátok meg Sion leányának: Nézd, eljön Szabadítód, vele van jutalma, előtte meg szerzeménye.

Zak 9,9 Ujjongj, Sion leánya! Zengj éneket Jeruzsálem leánya! Nézd, közeleg királyod: igaz és győzedelmes, alázatos, számaron jó, szamár hátán, számarának csikáján.

Zak 14,4 Lába azon a napon az Olajfák hegyére hág, amely Jeruzsálemmel szemben áll, keletre, s az Olajfák hegye közepén kelet-nyugati irányban kettéválk, úgyhogy egy igen mély völgy keletkezik. A hegy egyik fele északra, a másik fele dél felé húzódik vissza.

2. MEDITATIO – ELMÉLKEDÉS

2.1. PATRISZTIKUS NÉZŐPONT

Béda Venerabilis: Betánia egy kis falu vagy város az Olajfák hegyének oldalában, ahol Lázár halálból való feltámasztása történt. (...)

János evangéliumában azt olvassuk, hogy (Jézus) egy hegyre menekült, nehogy királlyá tegyék. Most azonban, amikor Jeruzsálembe érkezik szenvedni, nem kerüli el azokat, akik királynak hívják, hogy világosan értésükre adja, egy nem időbeli és földi, hanem az egekben örökkévaló birodalom királya. Ebbe a királyságba a halál megvetése által lehet bejutni. Figyeld meg a sokaság kijelentésének összecsengését Gábriel szavaival: „Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját” (Lk 1,32), vagyis, hogy Őmaga szavaival és tetteivel egy mennyei királyságba hívhatja meg azt a nemzetet, amelyet Dávid egykor ideiglenesen kormányzott. (...)

Mert a számárcsikó, önzetlen és béklyózatlan, olyan népet jelöl a nemzetek között, amelyen még senki sem ült, mert egyetlen bölcs orvos sem tanította meg nekik az üdvösség dolgait, tette fel rá a megtérés kantárát, hogy visszatartsák nyelvüket a gonosztól, vagy rákényszerítsék őket az élet szűk útjára.

Ahogy az összes kiválasztott, függetlenül attól, hogy ott Júdeában váltak-e azokká, vagy most utólag az Egyházban, hittek és hisznek az Isten és az ember közötti közvetítőben, úgy mind az előtte haladók, mind a mögötte jövők Hozsannát kiáltanak.

Teophylact: Ha hajlandóak lennének rá, elismerhetnék az Ő dicsőségét, és a róla szóló próféciákból, amelyek beteljesedtek benne, tudhatnák, hogy ő az Isten. Ha viszont ezt nem teszik, akkor súlyosabb ítéletben lesz részük, mert nem hittek annyi ámulatba ejtő csodában. A bevonulást az evangélista a következőképpen írja le: „Amikor Jeruzsálemhez közeledtek, Betfagé és Betánia táján, az Olajfák hegyénél előreküldte két tanítványát”.

Most fontold meg, hogy az Úr mennyi mindent jósolt meg tanítványainak. Azt, hogy számárcsikót találnak: „És amint odaértek, találtak egy megkötött csikót, amelyen soha senki nem ült, engedjétek el és hozzátok el”; azt, hogy akadályozni fogják őket abban, hogy elvezessék: „És, ha valaki azt mondja nektek: »Miért teszitek ezt?« – azt mondjátok: »Az Úrnak szüksége van rá?«”; azt, hogy erre meg fogják engedni, hogy elvigyék: „Erre rögtön elengedi”; azt, hogy amint az Úr mondta, úgy teljesül minden: „El is mentek és megtalálták a számárcsikót, kint az úton egy kapuhoz kötve. Eloldották”. Mindezt nem engedték volna meg, ha az isteni hatalom nem lett volna rajtuk, kényszerítve őket, különösképp, mivel vidéki emberek és földművesek voltak, mégis megengedték, hogy elvigyék a csikót: „És vitték a csikót Jézushoz, és rávetették ruhájukat; és ő ráült.”

Krisztus királyságát Dávid birodalmának nevezték, mert egyfelől Krisztus Dávid leszármazottja volt, másfelől Dávid erőskezű embert jelentett. Hiszen kinek a keze erősebb, mint az Úré, amely által oly sok és nagy csoda történt. (...) A csikóra (Jézusnak) nem volt szüksége, azért küldött érte, hogy megmutassa, át fogja adni magát a

pogányoknak. (...) Terítsük hát le mi is életünk útját fákról levágott ágakkal, vagyis utánozzuk a szenteket, mert szentek azok a fák, amelyekről – erényeik utánzásával – ágakat vágunk le.

2.2. TANÍTÓHIVATALI NÉZŐPONT

2.2.1. KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

557. Amikor beteltek fölvételének napjai, Jézus megszilárdította arcát, hogy Jeruzsálembe menjen” (Lk 9,51). E döntésével Jézus jelezte, hogy a halálra készen megy föl Jeruzsálembe. Szenvedését és föltámadását háromszor jövendölte meg. Amikor Jeruzsálemhez közeledett, mondta: „Nem veszhet el a próféta Jeruzsálemen kívül” (Lk 13,33).

558. Jézus azoknak a Prófétáknak vértanúságára emlékeztet, akiket Jeruzsálemben öltek meg. Ennek ellenére kitartóan sürgeti Jeruzsálemet, hogy körülötte gyűljön össze: „Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, ahogy a kotlós szárnya alá gyűjti csibéit, de ti nem akartátok” (Mt 23,37). Amikor megpillantotta Jeruzsálemet, sírt a város fölött, és még egyszer kifejezte mélységes vágyát: „Bárcsak te is fölismernéd legalább ezen a napon, ami békességedre volna! Most azonban el van rejtve a szemed elől” (Lk 19,41–42).

559. Hogyan fogadja Jeruzsálem Messiását? Jézus, aki mindig visszahúzódott a nép törekvése elől, hogy királlyá tegyék, most megválasztja az időt, és gondosan előkészíti messiási bevonulását „Atyjának, Dávidnak” városába (Lk 1,32). Ujjongással veszik körül mint Dávid fiát, mint olyat, aki üdvösséget hoz [a Hozsanna azt jelenti: „Ments meg!”, „Adj üdvösséget!"]. Most azonban a „dicsőség királya” (Zsolt 24,7–10) „szamáron ülve” (Zak 9,9) vonul be városába: Sion leányát, Egyházának előképét, nem csellel és nem is erőszakkal veti hatalma alá, hanem alázattal, mely bizonyosságot tesz az Igazságról. Ezért azon a napon országának alattvalói lesznek a gyermekek és „Isten szegényei”, akik úgy köszöntik Őt, ahogy az angyalok hirdették a pásztoroknak. Fölkiáltásukat – „Áldott, aki jön az Úr Nevében” (Zsolt 118,26) – az Egyház ismétli az eucharisztikus liturgia Sanctusában, hogy ezzel kezdje az Úr húsvétjára való emlékezést.

603. Jézus nem ismerte az elvetettséget, mintha Ő maga vétkezett volna. De a megváltó szeretetben, mely Őt mindig egyesítette az Atyával, Istentől való bűnös eltévelyedtségünkben úgy magára vett bennünket, hogy a nevünkben elmondhatta a kereszten: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” (Mk 15,34). Mivel ennyire hozzánk, bűnösökhöz kötötte Őt, Isten „saját Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért áldozatul adta” (Róm 8,32), hogy „Fia halála által kibéküljünk ... Istennel” (Róm 5,10).

604. Isten azáltal, hogy a bűneinkért odaadja a Fiát, kinyilvánítja, hogy az Ő ránk vonatkozó terve a jóakaró szeretet terve, mely minden érdemünket megelőzi: „Ebben áll a szeretet, nem mintha mi szerettük volna Istent, hanem hogy Ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelésül a bűneinkért” (1Jn 4,10). „Isten azonban azzal ajánlja irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk” (Róm 5,8).

605. Ez a szeretet nem ismer kivételt. Jézus erre az elveszett bárány példázatának záradékában emlékeztetett: „Ugyanígy mennyei Atyátok sem akarja, hogy egy is elvesszen e kicsinyek közül” (Mt 18,14). Állítja, hogy „életét adja, váltságul sokakért” (Mt 20,28). Ez az utóbbi kijelentés nem leszűkítő értelmű: az emberiség egészét állítja szembe a Megváltó egyetlen személyével, aki odaadja magát, hogy megmentse azt. Az Egyház az Apostolok nyomán tanítja, hogy Krisztus kivétel nélkül minden emberért halt meg: „Nincs, nem volt és nem lesz olyan ember, akiért (Krisztus) ne szenvedett volna”.

606. Isten Fia, aki nem azért szállt alá a mennyből, hogy a maga akaratát teljesítse, hanem annak akaratát, aki küldte, „így nyilatkozik, amikor a világba lép: (...) Íme, eljövök, (...) hogy megtegyem, Isten, a te akaratodat; (...) mely akaratban megszentelődünk Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer s mindenkorra” (Zsid 10,5–10). A Fiú megtestesülésének első pillanatától magáévá teszi megváltói küldetésének isteni tervét: „Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki küldött, s elvégezzem művét” (Jn 4,34). Jézus áldozata „az egész világ bűneiért” (1Jn 2,2) az Atyával való szeretetközösségének kifejezése: „Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az életemet” (Jn 10,17). A világnak meg kell ismernie, „hogyan szeretem az Atyát, és ahogyan az Atya parancsolta nekem, úgy cselekszem” (Jn 14,31).

607. Ez a vágy – hogy az Atya megváltó szeretetének tervét magáévá tegye – áthatja Jézus egész életét, mert megtestesülésének miéértje az Ő megváltó szenvedése: „Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától! De hiszen éppen ezért jöttem ebbe az órába!” (Jn 12,27). „Ne ürítsem ki a kelyhet, amelyet az Atya nekem adott?” (Jn 19,18). És még a kereszten is, mielőtt minden „beteljesedett” (Jn 19,30) volna, így szól: „Szomjazom!” (Jn 19,28).

609. Jézus emberi szívében az Atya emberek iránti szeretetét magáévá téve „mindvégig szerette őket” (Jn 13,1), mert „nagyobb szeretete senkinek sincs annál, aki életét adja barátaikért” (Jn 15,13). Így embersége a szenvedésben és a halálban szabad és tökéletes eszközévé vált annak az isteni szeretetnek, mely az emberek üdvösségét akarja. Valóban, szenvedését és halálát szabadon fogadta el az Atya és az emberek iránti szeretetből, akiket az Atya üdvözíteni akar: „Senki sem veszi el (...) (az életemet) tőlem, hanem én magamtól teszem le” (Jn 10,18). Ezért Isten Fiának szabadsága akkor a legnagyobb, amikor a halál felé megy.

613. Krisztus halála egyszerre húsvéti áldozat, mely megvalósítja az emberek végleges megváltását a Bárány által, aki elveszi a világ bűnét, és az Új Szövetség áldozata, mely az embert, kiengesztelve Ővele a bűnök bocsánatára sokakért kiontott vér által, újra közösségbe hozza Istennel.

614. Krisztusnak ez az áldozata egyetlen, és az összes áldozatot beteljesíti és felülmúlja. Ez az áldozat elsősorban magának az Atyaistennek az ajándéka: az Atya odaadja a Fiát, hogy megbékéltessen minket Önmagával. Ugyanakkor Isten emberré lett Fiának áldozata, aki szabadon és szeretetből följajánlja életét Atyjának a Szentlélek által, hogy a mi engedtlenségünket helyrehozza.

617. „Szentséges szenvedése által a keresztfán kiérdemelte számunkra a megigazulást” – tanítja a Trienti Zsinat, kiemelve Krisztus mint az örök élet Szerzője áldozatának egyedülálló jellegét. És az Egyház a keresztet tisztelve így énekel: „Üdvözlégy, keresztt, egyetlen remény!”

654. A húsvéti misztériumnak két összetevője van: Krisztus a halálával megszabadít bennünket a bűntől, föltámadásával pedig megnyitja utunkat az új életre. Az egyik elsősorban a megigazulás, mely visszahelyez bennünket Isten kegyelmébe, „hogy miként Krisztus (...) föltámadott a halálból, úgy mi is az új életben élhessünk” (Róm 6,4). Ez az új élet a bűn fölötti győzelem és a kegyelemben való új részesedés. A másik összetevő a fogadott fiúság megvalósulása, mert az emberek Krisztus testvéreivé válnak, ahogyan maga Jézus nevezi tanítványait a föltámadása után: „Menjetek, és vigyétek hírül testvéreimnek” (Mt 28,10). Testvérek nem a természet alapján, hanem a kegyelem ajándékaként, mert ez a fogadott fiúság valós részesedést jelent az egyetlen Fiú életében, ami teljességgel az Ő föltámadásában nyilvánult meg.

1067. „Az emberek megváltásának és Isten tökéletes dicsőítésének e művét – melynek az isteni csodajelek az Ószövetség népében előképei –, az Úr Krisztus teljesítette be főként áldott szenvedésének, a halálból való föltámadásának és dicsőséges mennybemenetelének húsvéti misztériumával, mellyel »halálunkat halálával megtörte és az életet föltámadásával újjászerezte”. Mert a kereszten elszenderült Krisztus oldalából fakadt az egész Egyház csodálatos szakramentuma”. Ezért ünnepli az Egyház a liturgiában mindenekelőtt a húsvéti misztériumot, mely által Krisztus üdvösségünk művét beteljesítette.

2816. Az Újszövetségben a „baszileia” szót lehet fordítani „királyság” (elvont fogalom), „ország” (konkrét fogalom) vagy „uralkodás” (cselekvés fogalma) értelemben. Számunkra elsősorban Isten országát jelenti/Isten országa előbb van, mint mi. A megtestesült Igében elközelgett, az egész evangélium hirdette, Krisztus halálában és föltámadásában eljött. Az utolsó vacsora óta Isten országa az Eucharishtiában is eljön, jelen van közöttünk. El fog jönni dicsőségben, amikor Krisztus visszaadja azt Atyjának.

„De lehet maga Krisztus is Isten országa, akinek eljövetelére naponta vágyódunk, és óhajtjuk, hogy gyorsan mutakozzék meg. Mivel Ő a mi föltámadásunk, hiszen föltámadunk Őbenne, Őt magát is tekinthetjük Isten országának, mivel uralkodni fogunk Őbenne.”

2.2.2. PÁPAI GONDOLATOK

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA REDEMPTIONIS DONUM KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

13. Krisztus „mint Isten, az Istennel való egyenlőséget nem tartotta olyan dolognak, amelyhez feltétlenül ragaszkodnia kell, hanem szolgálai alakot öltött, kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez. Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember. Megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2,6-8).

Szent Pálnak a Filippiekhez írt leveléből e sorok a megváltás lényegét érintik. Ebben az igazságban Jézus Krisztus engedelmessége különleges és meghatározó módon található meg. Ezt csak megerősítik a Rómaiakhoz írt levél szavai: „Ahogy *egy embernek engedetlensége* miatt mindnyájan bűnössé váltak, *egynek engedelmességéért* meg is igazultak” (Róm 5,19). (...)

Nyugodtan mondhatjuk, hogy mindazok, akik az engedelmesség tanácsa szerint akarnak élni, különös módon ütközőponttá válnak a *gonoszság misztériuma* (lásd 2Tessz 2,7) és a *megigazulás*, valamint az *üdvözítő kegyelem misztériuma* között. Ebben

a „helyzetben” hordozzák az emberi természet bűnre való hajlamának gyökereit, az „élet kevésységének” minden következményével – a túlzott önszeretetből fakadó –, uralomvággal és szolgálatmegtagadással, ugyanakkor az engedelmesség fogadalmával eltökélték magukat, hogy Krisztushoz hasonlóvá formálódnak, aki „engedelmességével az embereket megváltotta és megszentelte”. Arra törekszenek, hogy az engedelmesség tanácsában megtalálják feladatukat Krisztus megváltói művében, és megtalálják saját megszentelődésük útját. (...)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA RECONCILIATIO ET POENITENTIA KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

7. A kiengesztelődést adó Krisztus fényében

Amint a tékozló fiú parabolájából kitűnik, a kiengesztelődés *Isten ajándéka*, és teljesen *az Ő kezdeményezése*. Hitünk tanítása szerint ez a kezdeményezés Jézus Krisztus titkában öltött konkrét formát, ki az embereket megváltotta, kiengesztelte és a bűn minden formájától megszabadította. Szent Pál pontosan ebben a feladatban és annak végrehajtásában foglalja össze a názáreti Jézus, az emberré lett Ige, Isten Fia küldetését. (...)

A szent liturgia jogosan nevezi Jézus szenvedését és halálát, melyet az Eucharishtiában szentségi módon jelenítünk meg, „kiengesztelődésünk áldozatának”: kétségtelenül kiengesztelődés Istennel, de a testvérekkel is, hiszen Jézus maga tanítja, hogy az áldozat bemutatásának előfeltétele a testvérek közötti kiengesztelődés. (...)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA MULIERIS DIGNITATEM KEZDETŰ APOSTOLI LEVELE

8. Az embernek Isten képére és hasonlatosságára való teremtménye, melyről a Szentírás a kezdetén szól, *egy másik jelentést is hordoz*. Ez a tény ad alapot a szentírási kinyilatkoztatás olyan megértéséhez, hogy az 'Isten beszéde önmagáról'. Önmagáról beszélve „mind a prófétákban, mind a Fiúban,” aki emberré lett, Isten *emberi nyelven beszél*, emberi kifejezésekkel és képekkel. Ha e beszédmód antropomorf (emberszabású), ez azért van, mert az ember hasonló Istenhez: az ő képére és hasonlatosságára teremtett. Ebből következően *Isten is bizonyos módon „hasonlít az emberhez”,* és e hasonlóság miatt ismerhetik meg Őt az emberek. Ugyanakkor a Szentírás nyelve eléggé pontos ahhoz, hogy megmutassa a „hasonlóság” és „analógia” határait. Ugyanis a szentírási kinyilatkoztatás azt állítja, hogy ha igaz az ember „hasonlósága” Istenhez, *még inkább igaz a különbségük*, mely a mindenséget elválasztja a Teremtőtől. Mert Isten a hasonlatosságára teremtett ember számára változatlanul az, aki „megközelíthetetlen fényben lakozik”: lényege szerint „különböző”, „abszolút módon más”. (...)

A Szentírás Istenről antropomorf módon szóló beszédmódjának jellegzetessége közvetett utalás az Isten belső életéhez tartozó *örök nemzés misztériumára*. Ez a nemzés semmi esetre sem „férfiúi” vagy „női” tulajdonságú, mindenestül és teljesen isteni természetű. Ez a legszigorúbb formában szellemi nemzés, mert „Isten lélek”, minden emberi – „női” vagy „férfiúi” – testi sajátosság nélkül. Így tehát *Istenben az „atyaság” is teljesen isteni*, mentes minden testi „férfiasságtól”, mely az emberi atyaságra jellemző. Ebben az értelemben szól az Ószövetség Istenről mint atyáról és fordul hozzá, mint

atyához. Jézus Krisztus – aki „Abba-Atyá”-nak szólította az Atyát, s a keresztény imádság szabályaként állította ezt az igazságot evangéliuma élére – mint egyszülött és egylényegű Fiú ezt a testet és emberi természetet meghaladó, teljesen isteni atyaságot mutatta meg. Mint fiú beszélt, aki az Atyához az isteni nemzés örök misztériumával kapcsolódik; és azért beszélt, mert ugyanakkor szűz anyjának valóban emberi Fia volt. (...)

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA EVANGELIUM VITAE KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

50. E fejezet végén, amelyben az életről szóló keresztény üzenetről elméltünk, szeretnék egyenként mindegyikkel megállni és szemlélni Őt, akit átszegeztek, s aki mindeneket magához vonz. Nézvén a kereszt „látványosságát”, ezen a dicsőséges fán fölfedezhetjük az *élet Evangéliumának* beteljesedését és teljes kinyilatkoztatását.

Nagypéntek délutánjának első óráiban „a Nap elsötétedett és sötétség támadt az egész földön... A templom függőnye kettéhasadt fölülről egészen az aljáig”. Mindez egy kozmikus megrendülés, a jó és a rossz, az élet és a halál erői közötti mérhetetlenül nagy harc szimbóluma. Ma mi magunk is a „halál kultúrája” és az „élet kultúrája” közötti drámai harc részesei vagyunk. A sötétség azonban nem tudta elnyelni a kereszt ragyogását; sőt még tisztábban és ragyogóbban hasítja szét a sötétséget, és úgy nyilvánul meg, mint az egész történelem, mint minden emberi élet központja, értelme és célja.

Jézust odaszegezték a Kereszthez és magasba emelték a földről. A legnagyobb „gyengeség” perceit éli, s úgy tűnik, élete teljesen ki van szolgáltatva ellenségei dühének és gyilkosai kezének: meggyalázták, kicsúfolták, megkínózták. S mégis, éppen mert látta, hogy mindezek közepette „hogyan lehelte ki lelkét”, a római százados így kiált föl: „Ez az ember valóban Isten Fia volt!”. Végso gyöngeségének percében így nyilvánul ki istenfiúsága: *a Kereszten mutatkozik meg dicsősége!*

A halálával Jézus megvilágítja minden ember életének és halálának értelmét. Mielőtt meghalt, az Atya bocsánataért könyörgött üldözői számára, és a latornak, aki kérte, hogy emlékezzék meg róla országában, azt ígéri: „Bizony, mondom neked, még ma velem leszel a Paradicsomban!”. Halála után „a sírok megnyíltak, és sok elhunyt szentnek teste föltámadt”. Az üdvösség, amelyet Jézus meghozott, életet és feltámadást ajándékoz. Jézus nyilvános működése során végig üdvösséget ajándékozott gyógyításaival és jótéteményeivel; de a csodák, a gyógyítások, még a halottak föltámasztása is egy másik üdvösség jelei voltak, mely a bűnök bocsánatában, azaz az embernek egy mélyebb betegségből való meggyógyításában és az isteni életre való fölemelésében áll.

A Kereszten megújul és végső tökéletességben valósul meg a pusztában Mózes által fölemelt kígyó csodája. Ma is, ha tekintetét fölemeli Arra, akit átszegeztek, a minden létében fenyegetett ember megtalálja szabadulásának és megváltásának biztos reményét.

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA: ECCLESIA DE EUCHARISTIA KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

47. Aki elolvassa a szinoptikus evangéliumokban az Eucharisztia alapításának elbeszélését, megdöbben az egyszerűségtől és „komolyságtól”, amellyel Jézus az Utolsó Vacsorán ezt a nagy szentséget alapította. Egy epizód vezet be, mintegy előjátékként: *a betániai megkenés*. Egy asszony, aki János szerint Lázár nővére, Mária, alabástromedényből *drága illatszert* öntött Jézus fejére, amivel a tanítványokban –

különösen Júdásban (vö. *Mt 26,8; Mk 14,4; Jn 12,4*) – tiltakozást váltott ki, mintha cselekedete a szegényekre való tekintettel túrhetetlen „pazarlás” lett volna. Jézus azonban egészen másként látja a tettét. Anélkül, hogy a legkisebb mértékben is kétségbe vonná a szegények iránti szeretet kötelezettségét – akikkel a tanítványoknak mindig törődniük kell hiszen „szegények mindig lesznek veletek” (*Mt 26,11; Mk 14,7; vö. Jn 12,8*) –, Jézus előre tekint közeli halálára és temetésére, és a megkenést annak a tiszteletnek a megnyilvánulásának tekinti, melyre teste a halál után is méltó lesz, mert elválaszthatatlanul kapcsolódik személye misztériumához.

Az elbeszélés a szinoptikus evangéliumokban azzal folytatódik, hogy Jézus megbízza tanítványait a húsvéti vacsora elköltéséhez szükséges „*nagy terem*” gondos előkészítésével (vö. *Mk 14,15; Lk 22,12*). Ezt követi az Eucharisztia alapításának elbeszélése. Az elbeszélés – részben érzékeltetve a húsvéti vacsora zsidó szertartását egészen a Hallel elénekléséig (vö. *Mt 26,30; Mk 14,26*) – a különböző hagyományok változataiban rövid, mégis ünnepélyes formában közli Krisztus szavait, melyeket az odaadott testének és kiontott vérének konkrét kifejezéseként kezébe vett kenyér és a bor fölött mondott ki. Mindezen részleteket az evangélisták már az ősegyházban meghonosodott „kenyértörés” gyakorlatának fényében mondják el. De a nagycsütörtök – Jézus megélt történetéből kiinduló – eseménye minden kétséget kizáróan egy olyan liturgikus „érzékenység” lényeges vonásait mutatja, mely kialakulását ószövetségi elemek hagyományának köszönheti, és kész arra, hogy a húsvét új tartalmával összhangban a keresztény ünneplésben újjáformálódjék.

XVI. BENEDEK PÁPA SACRAMENTUM CARITATIS KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

9. A küldetés, amelyért Jézus közénk jött, a húsvéti misztériumban teljesedett be. A kereszt magasából, ahol mindeneket magához vonz (vö. *Jn 12,32*), mielőtt „kilehelte lelkét”, mondja: „Beteljesedett” (*Jn 19,30*). Mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (vö. *Fil 2,8*) tartó engedelmisségének misztériumában köttetett meg az új és örök szövetség. Isten szabadsága és az ember szabadsága az Ő megfeszített testében végleg találkozott egy fölbonthatatlan, örökre érvényes szövetségben. Isten Fia az ember bűnéért is engesztelést nyújtott egyszer s mindenkorra (vö. *Zsid 7,27; 1Jn 2,2; 4,10*). Miként már volt módom állítani, „kereszthalálában történik meg teljesen Istennek az az önmaga ellen fordulása, melyben önmagát ajándékozza oda, hogy az embert újra fölemelje és megmentse – ez a szeretet legradikálisabb formája”. A húsvéti misztériumban valóban megvalósult a rossztól és a haláltól való szabadításunk. Az Eucharisztia alapításakor maga Jézus beszélt az Ő vére ontásán alapuló „új és örök szövetségről” (vö. *Mt 26,28; Mk 14,24; Lk 22,20*). Küldetésének e végső célja már nyilvános életének kezdetén nyilvánvaló volt. Amikor ugyanis a Jordán partján Keresztelő János látta a hozzá jövő Jézust, felkiáltott: „Íme, az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűnét” (*Jn 1,29*). Jelentőségteljes, hogy ugyanez a kifejezés minden szentmisében előfordul, amikor a pap áldozásra hívja a híveket: „Íme, az Isten báránya, íme, aki elveszi a világ bűneit. Boldogok, akiket meghív lakomájára Jézus, az Isten báránya”. Jézus az igazi húsvéti bárány, aki önként ajánlotta magát áldozatul értünk, és így létrehozta az új és örök szövetséget. Az Eucharisztia tartalmazza azt a radikális újdonságot, melyet minden szentmisében fölkinál nekünk.

XVI. BENEDEK PÁPA VERBUM DOMINI KEZDETŰ APOSTOLI BUZDÍTÁSA

21. Amint Krisztus kereszttje mutatja, Isten a hallgatásával is beszél. Isten hallgatása, a Mindenható és az Atya távolságának megtapasztalása döntő szakasza Isten Fia, a megtestesült Szó földi útjának is. Keresztre szegezetten panaszkodik e hallgatás okozta fájdalomról: „Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Mk 15,34; Mt 27,46). Az engedelmisségben elérkezvén élete utolsó leheletéhez, a halál sötétjében Jézus az Atyát hívta. Rábízta magát abban a pillanatban, amikor a halálon át átlépett az örök életbe: „Atyám, kezedbe ajánlom a lelkemet” (Lk 23,46).

Jézusnak ez a tapasztalata jelzés értékű az ember helyzetét tekintve, akinek miután meghallotta és fölismerte Isten Szavát, találkoznia kell az Ő hallgatásával is. Oly sok szent és misztikus élte át ezt a tapasztalatot, és ma is része sok hívő életútjának. Isten hallgatása folytatja az Ő korábbi szavait. Ezekben a sötét percekben Ő a hallgatása misztériumában beszél. Éppen ezért a krisztusi kinyilatkoztatás folyamatában a hallgatás úgy jelenik meg, mint Isten Szavának fontos megnyilvánulása.

FERENC PÁPA LUMEN FIDEI KEZDETŰ ENCIKLIKÁJA

56. Amikor Szent Pál a korintusi hívők szorongatásairól és szenvedéseiről ír, hitét összekapcsolja az evangélium hirdetésével. Azt mondja ugyanis, hogy beteljesedik benne a Szentírás szava: „Hittem, ezért beszéltem” (2Kor 4,13). Az apostol a 116. zsoltárt idézi, amelyben a zsoltáros így kiált: „Akkor is hittem, amikor azt mondtam: nagyon szerencsétlen vagyok” (Zsolt 110,10). A hitről való beszéddel gyakran együtt jár a fájdalmas próbákról szóló beszéd, de Szent Pál éppen ezekben látja az evangélium meggyőzőbb hirdetését, mert a gyengeségben és a szenvedésben mutatkozik meg és fedezhető fel Isten ereje, amely legyőzi gyöngeségünket és szenvedésünket. Maga az apostol halálos veszélyben van, amely a keresztények számára életté válik (vö. 2Kor 4,7–12). A próbatétel órájában a hit világosít meg minket, és épp a szenvedésben és a gyöngeségben válik világossá, hogy „nem önmagunkat hirdetjük, hanem az Úr Jézus Krisztust” (2Kor 4,5). A Zsidóknak írt levél 11. fejezete a végén azokra hivatkozik, akik szenvedtek a hitért (vö. Zsid 11,35–38), akik között különleges helyet foglal el Mózes, aki magára vállalta Krisztus gyalázatát (vö. Zsid 11,26). A keresztény ember tudja, hogy a szenvedést nem lehet kiiktatni, de értelmet nyerhet, a szeretet tettévé válhat: ráhagyatkozás Isten kezére, aki nem hagy el minket, ezért a szenvedés időszaka a hitben és szeretetben való növekedés ideje lehet. Krisztusnak az Atyával való egységét – még a legnagyobb kínok közepette, a kereszten is (vö. Mk 15,34) – szemlélve tanulunk részesedni Jézus látásmódjában. Még a halál is megvilágosítást nyer, és úgy látható, mint a hit utolsó hívása, az utolsó „Jöjj ki a földedről!” (Ter 12,1), az utolsó „Jöjj!” felszólítás az Atyától, akire bizalommal hagyatkozunk, mert az utolsó lépésnél is megerősít minket.

2.3. LITURGIKUS NÉZŐPONT

2.3.1. AZ EVANGÉLIUMI SZAKASZ KAPCSOLÓDÁSI PONTJAI A SZENTMISE SZERTARTÁSÁNAK EGYÉB SZÖVEGEIVEL

Urunk szenvedésének vasárnapjával (Virágvasárnap) megkezdődik a Nagyhét. A szertartás elején elhangzó *evangéliumi epizód* - mint a húsvéti titok ünneplésének bevezetője- Jézus jeruzsálemi bevonulását beszéli el (Mk 11,1-10). Az isteni Mestert láthatjuk benne, aki a nép ünneplése közepette mint Messiáskirály bemegy Jeruzsálembe, amely passiójának és feltámadásának színhelye lesz. A szentmise *evangéliumi* szakasza pedig Jézus szenvedését és halálát mondja el (Mk 14, 1–15, 47; Mk 15, 1–39). A liturgia középpontjában az ő megváltó halála áll, amelyben felcsillan a feltámadás fénye is már. A kezdő könyörgés így szól: „Mindenható, örök Isten, Üdvözítőnk példát adott nekünk az alázatosságra, amikor szent akaratodból emberi testet öltött és vállalta a kereszthalált. Segíts jóságosan, hogy kínszenvedésének tanítását megértsük, és társai lehessünk feltámadásában.”

Az *olvasmány* (Iz 50, 4-7) az Úr Szolgájáról szóló harmadik éneket idézi, s mintha egy az egyben Jézus sorsáról szólna: „én nem álltam ellen és nem hátráltam meg. Hátamat odaadtam azoknak, akik vertek, arcomat meg azoknak, akik tépáztak. Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek. Isten, az Úr megsegít, ezért nem vallok szégyent”.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 21, 8–9. 17–18a. 19–20. 23–24) az evangéliumban is olvasható, hiszen Jézus ezzel imádkozik a kereszten: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” (Mk 15,34). E zsoltárt több motívum is összekapcsolja az evangéliumi szakasszal. Megjelenik benne, hogy az emberek kinevetik a szenvedőt és gúnyolódnak rajta: „Aki csak rám néz, mind kinevet, elhúzza száját, fejét csóválja. Az Úrban remélt, hát mentse meg, ha szereti őt, szabadítsa meg”. Továbbá leírja, hogy átszúrják kezét és lábát, köntösére sorsot vetnek és ruháit elosztják, ahogyan Jézussal is tettek keresztre feszítésekor.

A *szentlecke* (Fil 2, 6-11) a filippi levél Krisztus-himnusza, melyben Jézus önkiüresítéséről, engedelmességéről és megdicsőüléséről ír a szerző: „Megalázta önmagát, és engedelmes lett a halálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek”. Ezt ismétli meg az *evangélium előtti vers* is (Fil 2, 8–9).

Az *egyetemes könyörgések* mindegyikében megfogalmazódik Krisztus önzetlen szenvedése, megváltó halála, és megjelenik a kérés, hogy mi magunk is hozzá hasonló alázatos szeretettel viseljük megpróbáltatásainkat, fájdalmainkat.

A *felajánló könyörgés* a kiengesztelődésre helyezi a hangsúlyt Jézus halála kapcsán: „Urunk, Istenünk, egyszülött Fiad szenvedése engeszteljen ki téged irántunk, és amit cselekedeteinkkel nem tudunk kiérdemelni, ennek a végtelen értékű áldozatnak érdeméből adja meg nekünk a te irgalmad”.

A *prefáció* kiemeli Jézus ártatlanságát és a bűneinktől való megváltás felszabadító örömhírét: „Bár ő maga semmit sem vétett, az ítélet ártatlanul érte, a bűnösökért mégis

szenvedést vállalt. Az ő halála bűneinket elvette, feltámadása megigazulást adott nekünk”.

Az áldozási ének (Mt 26, 42) Jézusnak a getszemáni kerti imáját idézi: „Atyám, ha nem kerülhet el ez a kehely anélkül, hogy ki ne igyam, legyen akaratod szerint”.

Az áldozás utáni könyörgés pedig szintén az Úr Jézus megváltó halálához kötődően fogalmaz meg kérést: „Mennyei eledellel tápláltál minket, Istenünk. Könyörögve kérünk, hogy akik szent Fiad halálából már biztosan remélhetjük azt, amiben hiszünk, feltámadásának erejéből eljuthassunk oda, ahová törekszünk”.

2.3.2. LITURGIKUS ÉNEKEK

ÉNEKLŐ EGYHÁZ

Hozsanna Dávid Fiának (802)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagyhet/liturgia/44/ant/616/hozsanna-david-fianak-hosanna-filio-david>

Istenem, Istenem, miért hagytál el (807)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagyhet/liturgia/44/tr/600/istenem-istenem-miert-hagytal-el-deus-deus-meus>

Máté passió (Cantus Cantorum szerint)

<http://nepenektar.hu/idoszak/nagyhet/liturgia/44/ev/782/mate-passio-cantus-cantorum-szerint>

GITÁROS ÉNEKEK

Sillye Jenő: Értem is meghalt a kereszten (oratórium)

<https://www.youtube.com/watch?v=m7i4SNFoj3g>

Pávó Gyula: Keresztút

http://pkristof.hu/Gyuszi_keresztut/index.html

2.4. PEDAGÓGIAI NÉZŐPONT

2.4.1. EVANGÉLIUM TÉMÁJÁT FELDOLGOZÓ IRODALMI MŰVEK

Sík Sándor: Keresztút (VI. állomás)

Veronika kendőt nyújt

Ó Istenarc, kegyetlen Kínzástól éktelen!
Ó Irgalom, egyetlen! Ó Jóság, végtelen!
Méltó ki lenne Hozzád?
Egy gyenge nő: Letörli véres orcád
A keszkenő.

Ó lelkem, durva kendő,
Mocsoktól keserű:
Nézd, mennyi vár esendő
Arc, amit letörülj: ...
Vert arcok, s valamennyi
A Krisztusé.

Bódás János: Virágvasárnap

Jeruzsálem felett a nap megáll
meghökkenve, földi fénytől vakon:
pálmák bókolnak, lomb-eső hull,
s könny harmatoz hosszú szakállakon.
Minden arc fénylő, elragadtatott.
Hozsánna száll ujjongva szerteszét.
Száz anya áll az út kétoldalán,
feje fölé emelve kisdédét.
A nap csak ámul, szemének se hisz,
és keresi, kit ünnepel a nép?
Nem lát mást, csak egy szelíd alakot,
s egy szamarat, mely bólogatva lép.
Nincs pompa, nincs ékes királyi dísz,
így vonul a szegények Mestere.
Szemében könny, szívének fáj az ünnep,
s mellére hajlik bánatos feje,
de mégis Isten, kit csoda kísér,
melyhez hasonlót a nap sose lát,
hogy úgy fogadjon egy „koldust” a nép,
mint diadalmas hadvezért s királyt.
(...)
A nép, most egyszer hozsánnát kiáltott
a megvetettnek, az alázatosnak! (...)

2.5. KÉRDÉSEK AZ EVANGÉLIUMHOZ

– Kivel azonosítom magamat ebből az evangéliumi epizódból?

3. ORATIO – IMÁDSÁG

A szentmise első könyörgése

Mindenható, örök Isten, Üdvözítőnk példát adott nekünk az alázatosságra, amikor szent akaratodból emberi testet öltött és vállalta a kereszthalált. Segíts jóságosan, hogy kínszenvedésének tanítását megértsük, és társai lehessünk feltámadásában. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Imádság

Mennyei Atyánk, Jézus nevében kérünk, küldd el Szentlelkedet, hogy észrevegyük azt, hogy Fiadnak miben és hol van szüksége ránk! Ámen.

4. CONTEMPLATIO – SZEMLÉLŐDÉS

(Forrás: Shutterstock)

5. CONDIVISIO – MEGOSZTÁS

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

– az Úrnak szüksége van rám is. Ő számít rám és a feladatokhoz mindig megadja a kellő erőt is.

6. ACTIO – TETTEKRE VÁLTÁS

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

– engedelmeskedjem az Úr szavának, bízzam magamat rá és maradjak mindig hűséges hozzá.

IMPRESSZUM

A *Lectio divina segédanyagok*, amiknek felépítése a *lectio divina* módszer felosztását követi, segítik az evangéliumi szakasz imádságos elmélyítését.

Lectio divina segédanyag, Virágvasárnap („B” év)

Borítófotó © Shutterstock

A Biblia szövegének fordításait a következő forrásokból vettük át:

- liturgikus szöveg: igenaptar.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 18.)
- a görög szöveget az SBLGNT (utolsó letöltés 2020. május 11.)
- latin fordítás: Vatikán online archívuma (utolsó letöltés 2020. május 14.)
- további magyar fordítások: szentiras.hu (utolsó letöltés 2020. május 12.)

Béda Venerabilis és Teophylact gondolatait a *Catena aurea* angol nyelvű kiadása alapján Hegyi László fordította

Katolikus Egyház Katekizmusa: archiv.katolikus.hu/kek (utolsó letöltés 2020. május 15.)

Pápai gondolatok: regi.katolikus.hu (utolsó letöltés 2020. szeptember 14.)

Sík Sándor: Keresztút (VI. állomás) – <https://bokorportal.hu/SikSandor-Keresztut.pdf>

Bódás János: Virágvasárnap – <https://www.istenesversek.hu/bodas-janos-viragvasarnap>

A *Lectio divina segédanyag* összeállításában a lectio divina munkacsoport működött közre, melynek vezetője Nyúl Viktor, egykori és jelenlegi tagjai pedig: Asztalos Gábor Tamás, Asztalos Livia, Csonka Laura, Endrédi Melinda, Geiszelhardt Sára, Görföl Tibor, Grász-Szily Boglárka, Haász Rebeka Anna, Fazekas Zsófia, Hegyi László, Járai Ferenc, Máté Mária Magdolna Teréz nővér, Mohay Réka, Molnár Dzszenifer, Nyúlné Révfalvi Ildikó, Paál Ágnes, Rácz Dávid, Rácz Édua Anna, Roszkopf Rita, Sárszegi Judit, Szabóné Nagy Katalin, Vermes Nikolett, Zimonyi Géza.

Ezen kiadvány tartalma szerzői jogi védelem alatt áll. A szerzői jogok tulajdonosai a fentebb említett esetekben az ott megjelölt jogtulajdonosok, külön meg nem jelölt esetekben a Pécsi Egyházmegye. Hitbuzgalmi és lelkipásztori célra a kiadvány anyaga szabadon felhasználható.

Kiadja a Pécsi Egyházmegye, 2021

7621 Pécs, Dóm tér 2.

E-levelcím: lectio.divina@pecs.egyhazmegye.hu

Honlap: lectiodivina.hu